ROMATOİD ARTRİTLİ BİREYLERDE GÖRÜLEN BİLİŞSEL ETKİLENİMLER

Ebru DURUSOY, Beyza Aslı BİLSEL, Engin ÇAĞLAR
Türkiye

Öz: Bilişsel işlev; yönelim, dikkat, konsantrasyon, yargı, problem çözme, hafıza, sözel, görsel ve mekansal işlevler olarak bir dizi nöropsikolojik alanı kapsamaktadır. Bilişsel bozukluk ise hatırlama, yeni şeyler öğrenme, problem çözme, konsantre olma veya karar vermede güçlük olarak tanımlanmaktadır. Bozulmuş bilişsel işlev, bireyin günlük yaşam aktivitelerini etkileyebilmektedir. Romatolojik hastalıklar bağlamında ise, tedaviye uyumu, tedavinin etkinliğini ve genel öz bakımı zorlaştırmaktadır. Romatizmal hastalıklar, çeşitli derecelerde fiziksel, psikolojik bilişsel işlev bozuklukları ile ilişkilendirilmiştir. Bu çalışmanın amacı literatür taraması yaparak romatoid artit ile bilişsel bozukluklar arasındaki ilişkiyi incelemektir. Romatoid artrit, nedeni tam olarak bilinmemekle beraber, temelde sinoviyal eklemlere zarar veren, fiziksel ve psikolojik fonksiyon bozukluğuyla karakterize, kronik, progresif, inflamasyonlara yol açan, sistemik, otoimmün bir hastalıktır. Son zamanlarda çok sayıda çalışma, romatoid artritli hastalarda bilişsel bozulma olduğunu göstermektedir. Literatür sistemik inflamasyon, kardiyovasküler hastalıklar, romatoid artrit tedavisi için kullanılan ilaçlar ve yaygın depresyon problemini romatoid artritte görülen bilişsel bozukluklar açısından olası risk faktörleri olarak ilişkilendirmektedir. Ağrı ise romatoid artritin en yaygın semptomlarından olmakla beraber bilişi, özellikle hafızayı, zihinsel esnekliği ve dikkati etkilediği bilinen başka bir nedendir. Otoimmün inflamatuar romatizmal hastalıklar gibi kronik hastalıkları olan kişiler için, tıbbi tedaviye uyum veya planlama faaliyetleri dâhil olmak üzere birçok önemli günlük görevi yerine getirmede aktif bilişsel işlev çok önemlidir. Bu bağlamda düşünüldüğünde romatoid artitli bireylerde bilişsel bozulmayı etkileyen faktörleri belirlemek, hastalığın etkili bir tedavisini geliştirmek için önemli adımlardan biridir. Romatoid artrit ve bilişsel bozulmalar arasındaki ilişkiyi belirleyebilmek ve hasta merkezli etkin tedavi planlamalarını yapabilmek için daha çok kanıta dayalı çalışmaya ihtiyaç duyulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Romatoid Artirit, Bilişsel Bozukluk, Ağrı